

## גיבור עולמי: איך קיבל יתרו את הכותרת הראשית בפרשה?

### דרשה לפרשת יתרו

בתחילת שנות התשעים נכנס יהודי לבית קפה במוסקבה וביקש לקבל כוס קפה, פרוסת עוגה וגיליון פראבדה. המלצר חזר עם כוס קפה, פרוסת עוגה והתנצל שעיתון פראבדה לא יוצא יותר. למחרת נכנס היהודי שוב וביקש כוס קפה, פרוסת עוגה וגיליון פראבדה. המלצר חזר עם כוס קפה, פרוסת עוגה והתנצל שעיתון פראבדה לא יוצא יותר. השלטון הקומוניסטי נפל והשופר הרשמי נסגר.

כשהיהודי נכנס למחרת וביקש אותה הבקשה, המלצר התרגז: "אמרתי לך שהפראבדה לא יוצא יותר, אז למה אתה מבקש שוב?".

"אני רוצה לשמוע את זה עוד פעם", אמר היהודי...

החלק הכי חשוב בעיתון הוא הכותרות הראשיות שלו. משפט ידוע בעולם השיח אומר: "אין הזדמנות שניה להתרשמות ראשונה" ולכן זה עניין של חצי שנייה שאדם חוצה את הרחוב במהירות, מציץ בכותרות מזווית העין ומחליט אם לעצור ולרכוש את העיתון. טובי העורכים יושבים במערכת בחצות הלילה ובוחרים את האותיות האדומות והשחורות שיציעו מחר בבוקר לעין העוברים ברחוב.

להבדיל, גם לפרשת השבוע יש כותרת ראשית: שם הפרשה. השם מעניק מבט על הסיפור המרכזי של הפרשה והנושאים החשובים בה. לעתים, נושאת הפרשה סיפור כה חשוב עד שמוסיפים לה עוד כינוי כמו בשבוע שעבר "שבת שירה", "שבת הגדול" או "שבת חזק".

וכאן עולה תמיהה אודות השם שנבחר לשבת המיוחדת שלנו: השבוע קוראים את הפרשה החשובה בתורה. זאת כמעט ההזדמנות היחידה בה רוב קהילות ישראל נוהגות לקום מהכיסא באמצע קריאת התורה כדי לכבד בעמידה את שמיעת פסוקי מתן תורה ועשרת הדברות. הפרשה הזו היא רגע השיא של ההיסטוריה כאשר השמים נפתחו וקולו של האלוקים נשמע בחלל העולם הפיזי, מצווה את עשרת הדברות, קבוצת החוקים שהפכו להיות בסיס המוסר העולמי.

ובכל זאת, שם הפרשה עוסק בעניין אחר. נושא שונה השתלט על הכותרת הראשית והיא מוקדשת לאדם אחד, נוכרי, ודי שולי בהיסטוריה שלנו: "יתרו".

יתרו היה חמיו הנוכרי של משה רבנו, אביה של ציפורה, אשת משה והוא בא עם בתו ונכדיו – בני משה – לבקר את משה לאחר שהצליח במשימה הבלתי נתפסת של שחרור ישראל ממצרים. יתרו התפרסם בגלל עובדה נוספת: הוא היה "כהן מדיין", האפיפיור או הפטריארך של ימינו. ענק רוח דתי ש"עבד כל עבודה זרה שבעולם" ובא להביע את התפעלותו מהנסים האדירים שחווה עם ישראל.

והשאלה הפשוטה היא איך זה הפך לסיפור המרכזי? איך יתכן שהגעת יתרו חשובה יותר מרגעי ההתגלות האלוקיים על ההר? האם לא היה ראוי לפחות להוסיף את הכינוי "שבת מתן תורה?!"

באמת, ספר הזוהר בתחילת פרשתנו כותב דבר מפתיע: 'לא ניתנה התורה עד לאחר שבא יתרו והודה ואמר 'עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים', אז התפשט כבודו של הקב"ה למעלה ולמטה ואחר כך נתן התורה בשלמותה'. הוי אומר שיתרו הוא לא רק אדם, יתרו הוא אירוע, הוא סנסציה עולמית שפתחה את השער לאירועי ההתגלות האלוקיים.

ואין ספק שהדברים צריכים ביאור: מה הייתה התרומה המכרעת של יתרו לקבלת התורה?

עוד שאלה עולה: הפסוק הראשון בפרשה מתאר את הסיבה בגללה החליט יתרו לחצות את הקווים וללכת את כל הדרך הארוכה מביתו הנוח בארץ מדין עד מחנה ישראל במדבר הגדול והנורא: "וישמע יתרו כוהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו כי הוציא את בני ישראל ממצרים". יתרו יצא מהכלים מניסי יציאת מצרים ובא לראות את העם הפלאי שחווה את כל הטוב.

אולם משום מה, רש"י לא מסתפק בהסבר הברור הזה ופותח את פירושו בשאלה: "מה שמועה שמע ובא?". מה גרם לאדם מכובד להגיע למחנה ישראל ולהלל אותם? רש"י עונה: "קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". אלו שני האירועים שטלטלו את יתרו וגרמו לו לבוא למחנה ישראל.

והתמיהות גדולות: א. הרי התורה הסבירה היטב למה יתרו בא ומה השאלה של רש"י "מה שמועה שמע ובא"? ב. והעיקר: איך יתכן שיתרו בא בגלל ששמע על "מלחמת עמלק"? הרי מלחמת עמלק הייתה סיבה **לא לבוא**? המלחמה שברה את רצף הנסים וחשפה את הפגיעות והחולשה של עמנו?

מלחמת עמלק התחילה בכך ש"ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלוקים", עמלק הצליח לקרר את האמבטיה ולפגוע בחלשים שבנו. לקח זמן עד שעם ישראל התארגן להשיב מלחמה ולנצח אותו. איך, אם כן, "מלחמת עמלק" הייתה גורם שהוציא את יתרו מהבית למחנה ישראל?

בשיחה ארוכה ומעמיקה מעניק הרבי מליובאוויטש מבט מעורר השראה אודות דמותו הייחודית של יתרו (ליקוטי שיחות יא/74 ושם הערה 33). השיחה נלמדת השבוע במסגרת המפעל החדש 'פרוייקט ליקוטי שיחות' לסיום כל סדרת הליקוטי שיחות בתוך שמונה שנים, ראו: <https://projectlikkuteisichos.org/yisro-1/>.

יתרו הוא 'חסיד אומות העולם' הראשון. יתרו הוא האדם הראשון בהיסטוריה שהתהפך במיטה בלילה בגלל כאב של אחרים שהיו זרים לו. היו לו חיים נוחים ומכובדים על פסגת העולם בתור "כוהן מדין", אבל הוא לא היה רגוע משום שעם ישראל נפגע והיה זקוק לתמיכה.

בהתחלה, הדברים התקדמו טוב לאבותינו. אחרי מאתיים שנות שעבוד, משה הניף את המטה וחולל עשר מכות במצרים. פרעה נשבר ושחרר אותם ובהמשך הים הגדול נקרע לפניהם. העולם כולו עמד המום נוכח הניסים שאירעו לישראל והבין שתקופה היסטורית חדשה החלה.

אבל אז התהפך הכול: עמלק הגיע מהמדבר וקירר את מי האמבטיה. עמלק הצליח לפגוע במחנה ישראל והעם שהיה עד אתמול בלתי מנוצח - הפך להיות מנוצח ופגיע. ההרתעה נשברה. וזה בדיוק עורר את יתרו לבוא למחנה ישראל. הוא הבין שעם ישראל זקוק לו והוא הגיע לשקם את הכבוד העולמי של עמנו. יתרו הפעיל את כל ההדר והשם העולמי שלו כדי להשתלט על סדר היום ולהחליף את כותרות העיתונים בעולם. במקום שאנשים ידברו על החולשה של ישראל, כולם אמרו: 'שמעתם על האפיפיור שהתגייר? שמעתם על הפילוסוף הדגול שבא להתפעל מעוצמתם של ישראל?!'.

זאת ההדגשה של רש"י: "מה שמועה שמע **ובא**". כלומר, מה הקים את יתרו מהכורסה הנוחה בבית? הרי העולם כולו שמע מניסי קריעת הים, ככתוב "שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת", אבל אף אחד לא "בא"! אף אחד לא וויתר על שעת עבודה בשביל אנשים זרים - אז למה יתרו "בא"?

והתשובה היא כי יתרו פתח את המסכת המפוארת של אצילי הנפש, גדולי הרוח, שלא היו מוכנים לשבת בשקט כשאנשים אחרים – **אפילו זרים שאינם בני עמם!** – סובלים וזקוקים להם. יתרו היה הראשון **שעשה את הדבר הנכון מפני שהוא נכון** שלא על מנת לקבל פרס.

הנה דוגמה בלתי נתפסת ליתרו של ימינו, לאדם שחי בינינו עד לפני 30 שנה: בחודש מרץ 1939 התמנה שינונה סוגיהרה לקונסול יפן בליטא. איש לא תיאר לאיזה סערה עתיד העולם להיקלע. חצי שנה אחר כך פלשו הנאצים לפולין והחלו להפעיל את הפתרון הסופי כנגד יהודי מזרח אירופה. אלפים מבוהלים ברחו מפולין לליטא והתכוונו להמשיך לברית המועצות, ומשם לחצות עד מזרח רוסיה לכיוון יפן וסין.

אבל כדי לעבור מליטא לברית המועצות נדרשה ויזה מפני ולאיש לא הייתה וויזה כזו. אלפים נאשים צבאו על שערי הקונסוליה היפנית והתחננו לוויזה, אבל הקונסול סוגיהרה לא קיבל אישור ממשרד החוץ שלו בטוקיו. שלוש פעמים הבריק למפעיליו אבל תשובה לא הגיעה. סוגיהרה ידע שהוא יאבד את משרתו וייענש בחומרה, אבל לא היה יכול לתת לאומללים הללו למות. הרחמים גברו על הקריירה.

במשך שלושים יום של חודש אוגוסט 1940, ישב סוגיהרה שעות אינסופיות והנפיק אישורי ויזה בידי. 300 ויזות ביום. הוא לא עצר אפילו לאכול ורק כתב וכתב. כשאשתו ועוזרו לצידו הוא כתב עוד ועוד אישורי מעבר מליטא לברית המועצות. בסוף אוגוסט התקרבו הנאצים לליטא, וסוגיהרה קיבל הוראה מטוקיו לעזוב מיידית את השגרירות ולעלות על הרכבת לברלין. במכונית בדרכ לרכבת רדפו אחריו אנשים והוא

ישב וכתב וויזות, ואז קרה הרגע הכי מדהים: כשהוא טיפס אל הרכבת, צבאו המונים עם דרכונים שהוא כתב בהם את הוויזה אבל לא הספיק לחתום עליה. סוגיהרה זרק את חותמת הקונסוליה היפנית מחלון הרכבת כדי שיוכלו לחתום את הוויזה בעצמם. להערכתו, הוא העניק 6000 ויזות לבעלי משפחות שהספיקו כדי להציל 30,000 בני משפחה מציפורני חיות הטרף הנאציות.

סוגיהרה נענש אחרי המלחמה ופוטר מעבודתו במשרד החוץ היפני, אבל בשנת 1968 הוא פגש את אחד מאנשי הקונסוליה הישראלית בטוקיו, שהיה מבני משפחות הניצולים של סוגיהרה עצמו, והוא הזמין אותו ארצה לקבל את אות 'חסיד אומות העולם' במוסד יד ושם.

עד כאן היבט אחד בפועלו הגדול של יתרו: שיקום הכבוד וההרתעה בעיני האומות. אבל זה לא מספיק. זאת עדיין לא סיבה בגללה סיפור יתרו פותח את פרשת "מתן תורה" ותופס את כותרת הפרשה הזו. האמת היא שיתרו חולל שינוי עוד יותר מהפכני אשר פתח את השער לאירועי ההתגלות של מתן תורה, כפי שהובא לעיל מהזוהר.

המטרה של מתן תורה היא כמובא בפרשת השבוע: "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". התורה לא נועדה להיות סגורה בבתי כנסת בירושלים, אלא להיות חיים שלמים של אמונה ומוסר. יהודי אמור להיות בכל רגע בחייו – בכל מעשה ובכל מקום – בצורה כזו שמבטאת את הקשר לקב"ה ואת הייצוג שלו בעולם.

אבל שום יהודי לא האמין בכוחות לחיות חיים כאלו. באותם ימים הייתה הפרדה גמורה בין האלוקות ובין החיים עצמם. ראשית, הם יצאו שבורים ומרוסקים ממאתיים שנות שעבוד, הם הסתובבו בתחושה של נרדפות, כאילו העולם כולו נגדנו – ואיך היו יכולים להאמין שיש מישהו מסביב שמתעניין במסר שלהם? התחושה הזו התעצמה אחרי "מלחמת עמלק" שביטא את הכפירה החצופה בכוחו של הקב"ה.

מעבר לכך, באופן אישי יותר, גם ביחס לחיים שלהם עצמם, הם התקשו להאמין שאפשר להביא את האלוקים אל החיים. אפילו בדורנו אדם מתלבט האם אפשר להיות יהודי מחוץ לבית הכנסת? האם נכון להפגין את היהדות שלי בבית, בעבודה, מול אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות? הרי אני שונה מכולם.

ואז הגיע יתרו והחל תקופה חדשה בהיסטוריה. יתרו אמר: **העולם מוכן למסר שלכם**. אתם מעבירים מסר אמיתי ונצחי שיכול לשכנע כל אדם. יתרו אמר: תקשיבו לי, תאמינו לי, אני ניסיתי את כל סוגי העבודה זרה בעולם – כרעתי בפני הבעל והקרבותי קורבנות בפני האשרה - ואני אומר לכם כי מה שאירע במצרים שובר את כל המוסכמות ומלמד אנשים לחשוב אחרת על הכול.

למה הדבר דומה? נתאר שאנו פותחים את אתרי החדשות בבוקר ומגלים כותרת מדהימה: המטוס האישי של האפיפיור נחת בהפתעה בשדה התעופה בן גוריון ואיש אינו יודע את הסיבה. חולפות שעות של מתח בהן מאות מיליוני מאמינים נכנסים בכל רגע לאינטרנט לגלות מהו עושה בארץ, ואז מתגלה כי האיש עומד ליד הכותל המערבי ומכריז: הגעתי למסקנה שהדת היהודית היא דת האמת...

זה מה שקרה עם יתרו: האיש שנחשב לגדול החכמים והפילוסופים באותה תקופה, אדם שניסה הכול ועבד כל עבודה זרה שבעולם, עזב את ביתו במדין והגיע עד מחנה ישראל במדבר כדי להכריז: "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים". אמנם ניסיתי את כל האלילים, אבל עכשיו השתכנעתי שהאמונה בקב"ה היא גדולה ואמיתית מכולם.

הרגע הזה הפך את המסר של התורה למהדהד באוזני העולם כולו. וגם לכל אדם לעצמו, יתרו לימד שאפשר להביא את האלוקות לכל מעשה בחיים: אל האכילה, השתיה, המסחר ולכל מקום שנראה רחוק. יתרו לימד שאם הוא יכול לחזור בתשובה – כל אחד יכול וכל רגע מסוגל להפוך לרגע של התעלות.

את הסיפור הבא שמעתי מהמרצה החסידי הרב יוסף יצחק ג'ייקובסון: יש לו ידיד בשם גארי טורגו, הוא מנהל סניף בנק במידלנד, משיגן. גארי שומר שבת, מניח תפילין ומנהל אורח חיים תורני. בוקר אחד גארי קיבל טלפון נזעם מלקוח של הבנק. "אתה לא מתבייש?! ככה מתנהג יהודי?! אבא שלך מתהפך בקבר ומתבייש בהתנהגות של הבן שלו". גארי התאמץ להרגיע אותו ולהבין מה קרה.

מדובר באיש מבוגר בן 91, מדבלין, אוהיו, ולפני 40 שנה הוא לקח הלוואת משכנתה מהבנק. הבית עלה אז 40,000 דולר והוא לווה את כל הסכום. הוא נדרש להחזיר סכום קטן כל חודש ומעולם לא פיגר בתשלומים. לפני שנה, אשתו נפטרה. הוא היה מבולבל ומדוכא ולא שילם את חובו. הוא גם לא

פתח מעטפות דואר. עכשיו הוא עושה מאמצים לחזור לחיים ומגלה שהוא החסיר שבעה תשלומים, ובתגובה, הבנק העביר את הנכס לעיקול.

"תתבייש לך, הטיח האיש המבוגר בבנקאי, הבית שלי שווה היום \$850,000, ועבור הלוואת משכנתה בסך \$40,000 מלפני 40 שנה, ושבעה תשלומים שלא נפרעו, אתם מעבירים את הנכס לעיקול?!". האיש ניתק את הטלפון בזעם.

גארי ניגש אל הפקידים ושמע שהתיק יצא מאחריות הבנק ועבר הלאה לעיקול. גארי המשיך את הבירור וראה שהחוב כולו, כולל הוצאות משפט, עומד על \$5200. גארי הוציא פנקס צ'קים אישי, כתב את הסכום וביקש מהפקיד לפעול מול עורכי הדין ולסגור את ההלוואה. אחר כך שלח מכתב לאותו לקוח: "החוב שלך טופל ושולם, תהנה מהבית שלך". גארי לא שמע ממנו יותר ושכח מהסיפור.

חלף זמן והוא מקבל טלפון מעורך דין בדבלין אוהיו. "גארי, אתה זוכר את האיש המבוגר שהייתה לו בעיה עם המשכנתא?". גארי היה צריך רגע להיזכר. "ובכן, אותו יהודי נפטר אתמול, לפני מותו הוא ביקש ממני בקשה מוזרה: לשנות את הצוואה ולכתוב כי הוא מטיל עליך את האחריות על מכירת הבית שלו. הוא מבקש שתעביר את כל ה-\$850,000 למטרת צדקה שנראית לך". כמו עורך דין טוב הוא הוסיף שגארי יקבל שכר טרחה סביר על הטיפול בנכס.

גארי שאל את עורך הדין אם ידוע לו מטרות צדקה שהיו קרובות ללבו? "הוא אהב את מדינת ישראל". גארי ערך רשימת עשרה ארגוני צדקה בארץ, הורה לעורך הדין למכור את הבית ולהעביר לכל ארגון \$85,000. הוא הוסיף והדגיש באזניו כי לא ייקח לעצמו דולר אחד על הטיפול בנכס.

עורך הדין השתתק ואז אמר לגארי: "תשמע, אני נוצרי קתולי, אני אוהב לקרוא תנ"ך ותמיד שאלתי את עצמי למה ה' בחר בכם להיות העם הנבחר שלו? עכשיו אני מבין את הבחירה..."

**כתיבת הדרשות והשיעורים והפצתם באופן חופשי  
מתאפשרת בתמיכתם של שלוחי הרבי ברחבי תבל**

**ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי  
ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי  
להצלחה רבה בכל ענייניהם  
ולעילוי נשמת מרת  
שיינא בעשא בתיה בת יוסף דב**

**ולעילוי נשמת האישה החשובה השלוחה  
מרת אסתר ע"ה סוחר  
בת רבי יעקב וחסידה ע"ה**